

SOUHRNNÁ ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA K PROJEKTU

Název projektu: Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání

Registrační číslo: CZ.02.3.61/0.0/0.0/19_075/0016361

Realizace: 1. 1. 2020 – 31. 12. 2022

Žadatel: Město Budišov nad Budišovkou

Finanční partner č. 1: ZŠ Budišov nad Budišovkou, okres Opava, příspěvková organizace

Finanční partner č. 2: MŠ Budišov nad Budišovkou, Československé armády č. p. 485

Východiska k realizaci projektu

Projektový záměr „Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání“ byl zpracován a předkládán v souladu s Místním plánem inkluze (dále jen MPI), jenž je nedílnou přílohou ke Strategickému plánu sociálního začleňování (dále jen SPSZ) a zaměřuje se především na zkvalitnění vzdělávání dětí a žáků, zejména dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou z různých důvodů ohroženi sociálním vyloučením.

Velká část místních obyvatel Budišova nad Budišovkou naplňuje definici sociálně vyloučených občanů, neboť se potýkají s nezaměstnaností, chudobou, zadlužeností, pobírají dávky hmotné nouze a vyznačují se nízkou úrovní vzdělání. Dle výzkumných šetření Budišov čítá 8 sociálně vyloučených adres. Velkou roli zde sehrává zadluženost až předluženost obyvatelstva a vysoká míra nezaměstnanosti oproti celostátním průměrům, což má za následek vzrůstající trend odlivu mladých a vzdělaných. Tato lokalita se vyznačuje velice nízkou úrovní vzdělání, je zde v rámci Moravskoslezského kraje největší podíl osob bez ukončeného vzdělání. Informace o situaci u obyvatel ohrožených sociálním znevýhodněním či vyloučením nejsou známy, je zde však předpoklad mnohem většího počtu osob s neukončeným základním vzděláním, což potvrzují jak zástupci z řad místních pedagogů, tak pracovníků sociálního odboru. V oblasti vzdělávání se pak potýkáme především s problémy nezájmu o předškolní vzdělávání dětí u rodin ze sociokulturně odlišného prostředí, časté absence a záškoláctví u žáků, předčasných odchodů ze vzdělávání a nespolupráci s rodinou. Na základě všech těchto skutečností požádalo město Budišov nad Budišovkou o spolupráci Agenturu sociálního začleňování, se kterou následně spolupracuje od roku 2015 v rámci koordinovaného přístupu k SVL. Na základě této spolupráce v území již funguje řada opatření a projekt nám umožnil je dále rozšířit a vytvořit tak ucelený systém k řešení problémových oblastí.

Město Budišov nad Budišovkou ve spolupráci se svou mateřskou a základní školou tedy předložili a následně společně realizovali tento projektový záměr, aby v návaznosti na další projekty realizované v území (výzva OP VVV č. 39, projekt MAP, projekty šablon) vytvořili komplexní systém podpůrných opatření vedoucí k naplňování společné vize a cílů Místního plánu inkluze.

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu bylo přispět k úspěšné integraci socioekonomicky znevýhodněných a kulturně odlišných dětí do škol hlavního vzdělávacího proudu, zvýšit tak jejich školní úspěšnost a předejít předčasnému ukončení jejich vzdělávání. Systematizovat opatření na podporu inkluzivního vzdělávání ve městě v rámci místní vzdělávací soustavy. Zvolené aktivity umožnily zapojit do řešení problémů relevantní aktéry a také širokou veřejnost, zlepšit vztahy mezi místní majoritou a minoritou, rozvíjet kompetence zástupců města a škol v rámci studijních cest, vytvořit ucelený systém spolupráce škol za účelem snazších přechodů mezi stupni vzdělávání a předcházet tak školním neúspěchům, personálně podpořit školy v práci s dětmi a žáky ohroženými školním neúspěchem a v komunikaci s rodinami zejména ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Projekt a jeho realizace měla za cíl naplňovat vizi a strategické cíle MPI.

Dílčí cíle projektu:

- 1) Zvýšit počet sociálně znevýhodněných a kulturně odlišných dětí v předškolním vzdělávání, zvýšit jejich připravenost na vstup do základní školy a přispět tak k jejich školní úspěšnosti.
- 2) Zvýšit celkový počet žáků z CS vzdělávaných ve školách hlavního vzdělávacího proudu, zlepšit školní úspěšnost žáků z cílové skupiny a snížit počet žáků, kteří předčasně ukončují své vzdělávání.
- 3) Zapojit do vzdělávání ve školách odborníky na inkluzi, personálně posílit práci s dětmi ohroženými školním neúspěchem.
- 4) Rozšířit kompetence pedagogů a dalších aktérů v oblasti vzdělávání potřebné pro práci se sociálně znevýhodněnými a kulturně odlišnými žáky.
- 5) Zlepšit spolupráci rodin ze SVL se školami a zvýšit jejich motivaci ke vzdělávání svých dětí.
- 6) Zlepšit vzájemné vztahy mezi majoritou a Romy, přispět k pozitivnímu vnímání společného vzdělávání a k uvědomění se přínosů společného vzdělávání pro všechny, popularizovat tento trend ve vzdělávání a podpořit spolupráci všech aktérů ve vzdělávání.

Vyhodnocení průběhu realizace projektu

Fyzická realizace projektu byla zahájena dne 1. 1. 2020. Bohužel již v březnu 2020 se realizace projektu začala komplikovat v důsledku epidemie Covid-19, která zasáhla celý svět. V důsledku dlouhodobě nepříznivé epidemiologické situace, opakovaného vyhlášení nouzového stavu, mimořádných opatření a nařízení vlády ČR, uzavírání škol a školských zařízení jsme byli nuceni prostřednictvím žádostí o změnu řešit opakovaně časový harmonogram aktivit projektu. Potíže byly především s aktivitami, kde bylo potřeba osobního kontaktu cílových skupin - diskusní setkání a zapojování rodičů do aktivit škol. Velkým problémem byla realizace zahraničních studijních cest - omezené možnosti cestovní, nepříznivá situace napříč EU, podmínky negativních testů a karantén, neochota zahraničních partnerů se potkávat. I přes všechna tato úskalí, která projekt provázala v prvních dvou letech realizace, se nakonec podařilo zrealizovat všechny plánované projektové aktivity.

Níže uvádíme průběh projektu v jednotlivých aktivitách.

Klíčová aktivita 1 Řízení projektu

Cílem klíčové aktivity Řízení projektu bylo nastavit předem postupy řízení projektu tak, aby zajišťovaly průběžné řízení a kontrolu realizace projektu. Kvalitně nastavený systém řízení umožnil včas identifikovat případná rizika a eliminovat jejich dopad na realizaci projektu. Projektový tým byl složen z administrativně manažerského týmu a odborného týmu. Vedoucím projektového týmu byl hlavní manažer projektu, který úzce spolupracoval s odborným týmem. Na odbornou úroveň konceptu projektu a všech jednotlivých aktivit dohlíželi koordinátoři aktivit škol a města za jednotlivé finanční partnery. Administrativní tým projektu doplňovali finanční manažer projektu, administrátoři za město a školy, pracovníci Městského úřadu Budišov nad Budišovkou, kteří však nefigurovali v přímých nákladech projektu, ale bez jejich přičinění by nebylo možné projekt realizovat. Projektový tým realizoval pravidelné schůzky a průběžně vyhodnocoval naplňování stanovených cílů. Operativní komunikace mezi členy projektového týmu probíhala s využitím moderních forem komunikace, především pomocí emailu, telefonu, online jednání, osobních konzultací.

Zhodnocení klíčové aktivity:

Po celou dobu realizace projektu bylo složení realizačního týmu na úrovni administrativní i odborné konstantní a pevné. Nedošlo k žádným personálním výměnám. Všichni členové realizačního týmu plnili řádně své funkce, povinnosti a zodpovědnosti. Díky tomuto nedošlo v průběhu realizace k projektu k identifikaci žádných nezpůsobilých nákladů ani k závažným pochybením. V návaznosti na dlouhodobou nepříznivou epidemiologickou situaci v důsledku Covid-19 museli zástupci realizačního týmu řešit celou řadu vzniklých potíží spočívajících v rušení a přesouvání termínů dílčích aktivit projektu, související žádosti o změnu apod. Řízení projektu tak bylo náročnější pro všechny zúčastněné než se původně předpokládalo.

Klíčová aktivita 2 Podpora obce při zavádění inkluzivního vzdělávání

Podaktivita 2. 1. Semináře, debaty, osvětové aktivity apod. o otázce vzdělávání v území

V průběhu realizace projektu bylo uspořádáno 6 diskusních setkání pro představitele všech škol a školských zařízení, zástupce zřizovatelů škol a školských zařízení, zástupce pedagogů, rodiče z majority i minority/sociálně vyloučeného prostředí, zástupce neziskových organizací a zástupce sociálního odboru města, zástupce kraje, popř. veřejnost. Každého setkání se účastnilo min. 30 osob. Cílem těchto akcí bylo prostřednictvím naslouchání a debat všech aktérů, a to i se zástupci rodičů ze sociálně vyloučené lokality, hledat konsenzus na postupu při zavádění inkluzivního vzdělávání v dané lokalitě. Řízenou diskusi vedl vždy lektor či moderátor s patřičnou odborností a znalostí problematiky. Jako vhodné a potřebné okruhy témat těchto setkání se jevíly problematika školních absencí, odklady povinné školní docházky a školní zralost dětí ze sociokulturně odlišného prostředí, přechody mezi stupni vzdělávání a jejich úskalí, finanční poradna socioekonomicky slabším rodinám aneb z čeho hradit stravování a pomůcky do škol, spolupráce s OSPOD/SPC/PPP, ohrožené dítě a jeho diagnostika, komunikace s rodinou.

Zhodnocení klíčové aktivity:

Tématem prvního setkání bylo „Odstranění nerovností ve vzdělávání v důsledku zavádění distanční výuky aneb Jak na distanční výuku“. Druhé setkání směřovalo k tématu školní zralosti se zaměřením na logopedické obtíže dětí předškolního a mladšího školního věku. V pořadí třetí diskusní setkání cílilo na to, co všechno můžeme udělat pro správný vývoj svého dítěte, povídání o možných problémech a dopadech při nástupu povinné školní docházky, kde hledat odbornou pomoc, ale i praktické rady a ukázky her a aktivit. Čtvrté setkání probíhalo v prostorách MŠ a zaměřovalo se na školní zralost, konkrétně, co musí dítě zvládnout, aby bylo ve škole úspěšné a spokojené, kdy zvažovat odklad, rizika

spojena se zahájením povinné školní docházky u nezralého dítěte, náměty na podporu dítěte před zahájením povinné školní docházky. Páté diskusní setkání se zabývalo tématem spolupráce s místními organizacemi pomáhajícími rodinám s dětmi. Jako téma posledního šestého diskusního setkání bylo zvoleno přechod ze ZŠ na SŠ a předčasné odchody ze vzdělávacího systému.

Besedy tohoto typu jsou velkým přínosem pro všechny zúčastněné cílové skupiny. Stěžejní jsou především informace, které touto formou získáváme od samotných rodičů dětí a žáků. Zjišťujeme, co je konkrétně trápí a můžeme jim poskytnout bezprostřední zpětnou vazbu a radu, jak jejich problémy řešit s naší pomocí. Případně hledáme nová řešení, pokud se objeví problémy prozatím neřešené. Ze strany zástupců vedení města Budišova nad Budišovkou zazněla potřeba i nadále pokračovat v práci s dětmi ze sociálně vyloučených lokalit a nutnost hledat zdroje pro financování inkluzivních aktivit i v rámci vzdělávání. Díky těmto diskusním setkáním dochází k lepší koordinaci aktivit, předávání zkušeností a propojení aktérů v území v oblasti formálního i neformálního vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí.

Podaktivita 2. 2. Studijní cesty/stáže do zemí EU

V průběhu realizace projektu byly realizovány 2 studijní cesty do zemí EU – Švédsko a Německo. Země byly vybrány s ohledem na zkušenosti se sociálně a inkluzivně vedeným školským systémem, s implementací společného vzdělávání v podobném nebo právě naprosto odlišném vzdělávacím systému oproti ČR, s ohledem na navázané kontakty, zkušenosti se zapojováním rodičů do inkluzivního vzdělávání, sociální inkluze na úrovni obce, fungování neformálního vzdělávání, resp. zapojování sociokulturně odlišných osob. Cílem cest bylo seznámit se s ověřenými postupy zařazení dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) do hlavního vzdělávacího proudu a využít získané poznatky ve vlastní praxi.

Obsahovou náplní studijních cest bylo seznámení účastníků se systémem vzdělávání dané země, beseda se zřizovatelem, s prostředím, podmínkami a dokumentací navštívených škol a školských zařízení (MŠ, ZŠ, neformální vzdělavatelé), náslechy a pozorování ve vyučování a neformálním vzdělávání, jejich reflexe prostřednictvím sdílení s pedagogy těchto organizací, vzájemná výměna zkušeností a fungujících opor v rámci sledovaným témat pro přenos do vlastní výuky, výměna metodických materiálů, výstupů, fotodokumentace a jejich sdílení.

Studijní cesty proběhly v max. možné délce 4 nocí bez cesty. Každé studijní cesty se zúčastnilo 6 osob, jenž zastávají různé funkce ve vzdělávací politice a vzdělávání. Každý účastník následně zpracoval zprávu z cesty s návrhy konkrétních opatření či změn pro svou vlastní praxi.

Zhodnocení klíčové aktivity:

Město Budišov nad Budišovkou bylo organizátorem obou zahraničních stáží – ve Švédsku stáž proběhla v květnu 2022 a v Německu v říjnu 2022. Jako velmi přínosnou hodnotíme především společnou účast pedagogických pracovníků z obou školských příspěvkových organizací města a zároveň účast zástupce vedení města. Přidanou hodnotou společně stráveného času bylo sdílení zkušeností napříč školami, což otevřelo další možnosti spolupráce. Pedagogové obou zemí měli možnost diskutovat nad rozličnými tématy a předávat si své zkušenosti. V některých oblastech se shodovali (všem zúčastněným záleží na vzdělání dětí, někdy je to ovšem složité, protože systémy jsou nastaveny odlišně), v jiných oblastech získali pedagogičtí pracovníci navzájem zajímavé i překvapivé poznatky. Načerpané informace účastníci po návratu ze stáže zprostředkovali jak ostatním členům pedagogického sboru ve svých „domovských“ školách, tak bylo s poznatky ze stáže seznámeno také vedení města Budišova nad Budišovkou.

Klíčová aktivita 4 Předškolní vzdělávání

Podaktivita 4. 8. Spolupráce MŠ se ZŠ při přechodu dětí mezi stupni vzdělávání

Cílem aktivity bylo podpořit činnosti zkvalitňující přípravu dětí na vstup do ZŠ prostřednictvím spolupráce MŠ a ZŠ v Budišově n. Budišovkou. Nový způsob spolupráce mezi školami zahrnuje širší platformu pedagogů, kteří se v průběhu školního roku setkávají, aby společně plánovali činnosti a aktivity směřující k připravenosti dětí z MŠ na přechod do ZŠ, následně tato společně realizovali, monitorovali a vyhodnocovali, přijímali následná opatření. Na začátku šk. roku vždy společně nastaví kritéria zápisu do ZŠ a zejména dovednosti, které musí děti zvládnout při nástupu do školy, aby zvládly tento přechod bez následných neúspěchů. Pedagogové si vzájemně sdělí své poznatky z dosavadní praxe, identifikují nejčastější potíže dětí po nástupu do prvních tříd, porovnají způsoby a metody práce s předškoláky, resp. prvňáčky. Na základě analýzy těchto dat stanoví společný postup přípravy předškoláků, aby bylo ve většině dosaženo tzv. školní zralosti a připravenosti. Z tohoto setkání je zpracována analytická zpráva vymezující problémové oblasti a návrh společných postupů, cílů. V průběhu šk. roku zůstávají v kontaktu, konzultují, probíhají hospitace učitelů ZŠ v MŠ. Po zápisech do 1. tříd se uskuteční evaluační setkání, kdy pedagogové MŠ a ZŠ společně vyhodnocují, zda-li nastavená opatření přípravy dětí na přechod do ZŠ byla dostačující, děti zápisy zvládly, je diskutován počet odkladů školní docházky a aktuální školní zralost dětí. Z tohoto setkání vzejde evaluační zpráva a opatření pro další šk. rok.

Zhodnocení klíčové aktivity:

Pravidelná setkávání zástupců MŠ a ZŠ provázela velmi důležitá témata související s nástupem dětí MŠ do prvních tříd ZŠ. Při těchto setkáních si učitelé intenzivně předávali poznatky a cenné zkušenosti. Aktivity spolupráce obou škol považujeme za klíčové pro úspěšný vstup dětí do ZŠ.

Klíčová aktivita 5 Prevence školní neúspěšnosti

Podaktivita 5. 12. Spolupráce ZŠ a MŠ při přechodu dětí mezi stupni vzdělávání

Cílem je podpora aktivit zkvalitňujících přípravu dětí na vstup do základní školy prostřednictvím spolupráce základní a mateřské školy v Budišově nad Budišovkou. Byla navázána spolupráce v oblasti přípravy a realizace návštěv, tematicky zaměřených projektových dnů, náhledů a náslechů dětí MŠ v prvních třídách ZŠ, kdy předškoláci měli možnost účastnit se výuky na ZŠ, seznámit se s atmosférou a fungováním ZŠ, navázat přátelství se současnými prvňáčky prostřednictvím společných projektových dní a programů, navštívit své bývalé kamarády a podívat se, jak se jim ve škole daří. Cílem bylo, aby se nejednalo o jednorázové aktivity, ale vytvoření systému efektivní spolupráce v průběhu celého školního roku u předškolních tříd. Tato aktivita vyvrcholila vždy v průběhu května a června realizací tzv. školičky pro předškoláky, kterou připravili a zrealizovali pedagogové 1. tříd základní školy na pozicích lektorů školičky pro předškoláky.

Zhodnocení klíčové aktivity:

Tematicky zaměřené projektové dny se nám podařilo zorganizovat v roce 2022. Zde jsme na jaře zrealizovali všech 6 krásných projektových dnů, využili jsme kolegy i z 2. Stupně, připravili jsme i netradiční projekty na školní zahradě, v učebně chemie/přírodopisu/fyziky, v dílnách a musíme říci, že tyto projektové dny měly velký ohlas. V aktivitě plánujeme pokračovat i po skončení projektu, protože navázání „vztahu“ ke škole u předškoláků je pro nás velmi důležité.

V každém školním roce se nám podařily návštěvy předškoláků ve škole – v 1. třídách. Velký úspěch pak zaznamenaly jarní školičky pro zapsané děti. V prvním roce dokonce i s opravdu velkou účastí dospělých, ač omezení byla striktní a některé aktivity musely být prováděny např. s respirátorem či štítem.

Všechny tyto aktivity přispěly k tomu, že děti získaly pozitivní vztah k organizaci ZŠ, znaly prostory školy, když nastoupily, znaly některé vyučující a vyučující MŠ nám často povídaly, že děti se k nám do školy vždy velmi těší. To je pro nás potěšující zpráva a samozřejmě i výzva, abychom této pověsti i nadále dostáli.

Klíčová aktivita 6 Personální podpora inkluzivního vzdělávání ve školách a školských poradenských zařízeních

V rámci realizace projektu proběhlo zapojení personálních podpor školních asistentů a sociálního pedagoga. Jejich zapojení bylo směřováno k intenzivnější a komplexní podpoře dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření a k užší spolupráci škol s rodinami. Naše školy identifikují děti a žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí, kteří jsou ohroženi školním neúspěchem, či u kterých je předpoklad, že budou ohroženy školním neúspěchem po jejich nástupu do základní školy. Při identifikaci těchto dětí/žáků sledujeme především oblasti nízké motivace ke vzdělávání, dlouhodobou či opakovanou prospěchovou neúspěšnost, nedůslednost ve školní přípravě, kázeňské přestupky, nedůsledné rodičovské vedení a nevyhovující sociokulturní prostředí.

Zhodnocení klíčové aktivity:

Pozice školních asistentů a sociálního pedagoga jsou ovšem jednoznačně úžasnou věcí, které projekt přinesl. Tyto pracovníky jsme aktivně zaměstnali nejen v organizaci činností, které výrazně usnadnily práci učitelům (organizace práce, administrace, telefonování domů, podpora dětí a žáků ve třídách, konzultace jejich problémů), ale velkým plusem je pro nás jejich práce v terénu a znalost podmínek, ve kterých děti a žáci vyrůstají. Díky tomu máme skvěle zmapováno, proč to které dítě neprospívá, zvažujeme možnosti pomoci, ovšem někdy musíme působit i represivně. Přes tuto lehce negativní pozici pracovníků ovšem činnost organizace vychází pozitivně: rodiče znají naše pracovníky, obrazejí se na ně, jsou/byli s nimi v intenzivním kontaktu v době koronaviru např. prostřednictvím messengeru, whatsappu či jiných platforem, které jim byly dostupné a pochopitelné. Sociální pedagog aktivně působil i administrativně spolupracoval se 3. stranami (OSPOD, PČR, neziskové organizace, nadační fondy). Takto schopné a aktivní pracovníky upřímně přejeme každé škole, která působí v sociálně zhoršených či špatných podmínkách, a osobně věříme, že je to cesta k tomu, jak u dětí ze sociálně nepodnětných rodin můžeme zvednout úroveň vzdělávání.

Plnění indikátorů projektu

V rámci realizace projektu jsme se zavázali plnit tyto indikátory:

51715 Počet dětí a žáků Romů začleněných do vzdělávání

- cílová hodnota 22 byla splněna ze 100 %
- v rámci hodnoty indikátoru vykazujeme všechny děti/ žáky Romy, kteří se díky realizaci aktivit 4, 5 a 6 začali vzdělávat ve třídách a školách hlavního vzdělávacího proudu či na základě podpory zvládají plnit standardy RVP PV či RVP ZV. Jedná se o děti zapojené MŠ a žáky zapojených ZŠ.

50501 Počet podpůrných personálních opatření ve školách

- cílová hodnota 18,342 byla splněna ze 100 %
- poskytnuté služby školních asistentů a sociálního pedagoga na zapojených partnerských školách

54901 Počet regionálních systémů

- cílová hodnota 1 byla splněna ze 100 %
- příjemce vykazuje jeden regionální systém. V rámci něho v příloze Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF uvádí jednotlivé realizované a u každé aktivity uvádí dílčí výstupy.

50810 Počet organizací, které byly ovlivněny systémovou intervencí

- cílová hodnota 3 byla splněna ze 100 %
- vykazujeme splnění indikátoru 50810 v hodnotě 3 organizací, které byly ovlivněny systémovou intervencí a to prostřednictvím účasti v klíčových aktivitách projektu č. 2, 4, 5 a 6. K vykázaným organizacím byl v rámci předposlední ZOR doložen seznam podpořených organizací, zpráva o vlivu projektu na tyto organizace, včetně individuálních reflexí dotčených organizací.

Plnění publicity projektu

Po celou dobu realizace projektu byla plněna povinná publicita. Na počátku byl zhotoven projektový plakát ve vel. A3 a tento byl umístěn v místech realizace, tzn. v prostorách příjemce a všech finančních partnerů. Povinná publicita byla plněna na všech relevantních nosičích, jednalo se zejména o používání projektem daných formulářů s povinnými náležitostmi (např. formuláře pro reporty personálních podpor), označení projektové dokumentace logy, názvem a číslem projektu (zejména pozvánky na akce, prezenční listiny, zápisy z jednání, hodnotící zprávy...), informace na webových stránkách aj.